

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการทดลอง

ทำการทดลองโดยนำไขนกกระทา (*Coturnix coturnix*) จากฟาร์มकुณสุพัตรา สุชะ-
 วาสี หนองสาหร่าย 2 กรุงเทพฯ เข้าพักในตู้พักที่ทำด้วยไม้ ชนิดใช้ไฟฟ้า ไม่มีพัดลมและไอน้ำ
 ของ บริษัทรวมทอง (ตั้งแผนภาพที่ 1) ซึ่งควบคุมอุณหภูมิที่ 38.5 องศาเซลเซียส ความชื้น
 สัมพัทธ์ประมาณ 80 - 85 เปอร์เซ็นต์ เพื่อเพิ่มความชื้นในตู้พัก ภายในตู้มีถาดโลหะกลม เส้น
 ผ่าศูนย์กลางประมาณ 25 เซนติเมตร ใส่น้ำสูงประมาณ 2 เซนติเมตร เมื่อถึงเวลาที่กำหนด
 จะศึกษา จึงนำไขนกกระทาออกจากตู้พัก เพื่อกำหนดการทดลองขั้นตอนต่อไป

สารทดลอง ใช้สารโซเดียมเบนโซเอตและโซเดียมซาลิไซเลต จากห้างมิตทสัมพันธ์-
 โอสด กรุงเทพฯ

I การใช้ความเข้มข้นของสารในการทดลอง

จากการทดลองคุณสมบัติของโซเดียมเบนโซเอต และโซเดียมซาลิไซเลต ที่มีความเข้มข้น
 ต่าง ๆ ในช่วง 2.5 ถึง 40.0 มิลลิกรัม ที่มีต่อการตาย การพักเป็นตัวของเอมบริโอของนกกกระทา
 ที่เลี้ยงในตู้พักไม้ในวันที่ 9 และวันที่ 17 (ตั้งตาราง ก. ในภาคผนวก) พบว่า ความเข้มข้นของสาร
 ทั้งสองที่ 10 มิลลิกรัม ซึ่งละลายในน้ำกลั่น 0.15 มิลลิลิตร มีความเหมาะสมในการนำศึกษาผล
 โดยพิจารณาประกอบกับการศึกษาการเจริญของตัวอ่อนของเอมบริโอของนกกกระทาที่เลี้ยงในถุงพลาสติก
 (ตั้งตาราง ข. ในภาคผนวก) พบว่า ระดับความเข้มข้นดังกล่าวนี้ เอมบริโอมีจำนวนการตายที่
 พอควร และมีเอมบริโอที่รอดชีวิต สามารถนำมาศึกษาลักษณะต่าง ๆ ได้

II ศึกษาลักษณะการเจริญเป็นตัวอ่อนโดยเลี้ยงเอมบริโอในถุงพลาสติก (อายุพัก 1 - 4 วัน)

ก. การเลี้ยงเอมบริโอในถุงพลาสติก คัดแปลงจากวิธีของ Schlesinger

(1966) โดยทำการทดลองในห้องปฏิบัติการ ซึ่งได้ทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคโดยการเปิดแสงอัลตราไวโอเล็ต ประมาณ 24 ชั่วโมง เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ผ่านการทำความสะอาด ฆ่าเชื้อโรคแล้ว

นำไขนกกระทาที่เข้าพักในตู้ไม้ จนถึงระยะเวลาที่กำหนดจะทดลองศึกษามาทำความสะอาดเปลือกไข่ โดยใช้แอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ เช็ดโดยรอบ วางไข่ไว้บนที่พัก จัดไข่ลงในแนวราบ ใช้กรรไกรปลายแหลมโค้งที่สะอาดเปิดเปลือกไข่โดยเริ่มจากด้านบน วนโดยรอบ ดังรูปภาค ก. ระวางอย่าให้ถูกไข่แดง เปิดเปลือกไข่ใหม่ขนาดกว้างพอที่ไข่แดงผ่านได้ โดยไม่แตก

รูป ก.

กว้าง 4.5 ซม. x สูง 9.0 ซม.

ที่มีน้ำหนักเฉลี่ยอยู่เกือบเต็ม (ภาพที่ 2 ก) ให้นำยาแกแอมบริโอในถุงพลาสติก โดยใช้เข็มฉีดยาขนาด 1.0 มิลลิลิตร เจาะคานข้างถุงพลาสติก แล้วหยดสารละลายปริมาณ 0.15 มิลลิลิตร ลงบนบริเวณบลาสโตซิสต์ ซึ่งจะเป็บริเวณสีขาวจาง ๆ คัดกับสีเหลืองเข้มของไข่แดง ปิดช่องที่ให้น้ำยากวดยสกอตเทปใส ความยาว 1.5 เซนติเมตร นำแกแอมบริโอในถุงพลาสติกที่วางบนชดคังกลาว ไปเลี้ยงในตู้เลี้ยงเชื้อ (incubator) Forma Scientific, Model 329 (ถึงภาพที่ 2 ข) ที่ควบคุมอุณหภูมิที่ 38.5 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ เพื่อศึกษาลักษณะเจริญในทางอายุ 1, 2, 3 และ 4 วัน โดยแบ่งกลุ่มการทดลอง ดังนี้

* ตามวิธีของ Schlesinger ให้นำยาโดยตรงบนบลาสโตซิสต์ ก่อนจะมีถุงพลาสติก แต่ในขั้นถัดไปการเปลี่ยนการให้นำยาโดยปิดถุงแล้ว จึงให้นำยาโดยตรง เพราะสะดวกกว่าในการให้นำยาแกแอมบริโอจำนวนมาก

กลุ่มที่ 1 ให้น้ำยาทดลอง เมื่อเอมบริโอมีอายุพักได้ 5 ชั่วโมง (ระยะพรีนิทีฟ ลตรีค)

สารทดลองต่อไข่ 1 ใบ	จำนวนไข่	แยกเอมบริโอเมื่ออายุพัก	ศึกษามวล
กลุ่มควบคุมโดยให้น้ำกลั่น 0.15 มิลลิลิตร	60 ใบ	—	บันทึกผลการตายของเอมบริโอทุกวัน
	30 ใบ	1 วัน (24 ชั่วโมง)	* 15 ตัว สำหรับศึกษาขนาดของบลาสโตเคอรัมและจำนวนไซโมต์ 10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะภายนอก 5 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะเนื้อเยื่อวิทยา
	15 ใบ	2 วัน (48 ชั่วโมง)	10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะภายนอก 5 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะเนื้อเยื่อวิทยา
	15 ใบ	3 วัน (72 ชั่วโมง)	10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะภายนอก 5 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะเนื้อเยื่อวิทยา
	30 ใบ	4 วัน (96 ชั่วโมง)	* 15 ตัว สำหรับซังน้ำหนักรวมตัวเบียด และน้ำหนักรวมหลังจากอบ 3 วัน 10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะภายนอก 5 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะเนื้อเยื่อวิทยา
ให้สารละลายไซเคียม	60 ใบ	—	บันทึกผลการตาย ออวูลของเอมบริโอทุกวัน
	30 ใบ	1 วัน (24 ชั่วโมง)	* 15 ตัว สำหรับศึกษาขนาดของบลาสโตเคอรัม และจำนวนไซโมต์ 10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะภายนอก

สารทดลองต่อไข่ 1 ใบ	จำนวนไข่	แยกเอมบริโอเมื่ออายุพัก	ศึกษาผล
เบนโซเอท 0.15 มิลลิลิตร (10 มิลลิกรัม)	15 ใบ	2 วัน (48 ชั่วโมง)	5 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะ เนื้อเยื่อวิทยา 10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะ ภายนอก
	15 ใบ	3 วัน (72 ชั่วโมง)	5 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะ เนื้อเยื่อวิทยา 10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะ ภายนอก
	30 ใบ	4 วัน (96 ชั่วโมง)	* 15 ตัว สำหรับซังน้ำหนักตัวเป็ยก และน้ำหนักตัวหลังจากอม 3 วัน 10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะ ภายนอก 5 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะ เนื้อเยื่อวิทยา
ให้สารละลายเซเคียมซาลีไซเตอ 0.15 มิลลิลิตร (10 มิลลิกรัม)	60 ใบ	-	บันทึกผลการตาย อีกรอกของเอมบริโอทุกวัน
	30 ใบ	1 วัน (24 ชั่วโมง)	* 15 ตัว สำหรับศึกษาขนาดของบลาสโตเคอรัม และจำนวนไซโมท์ 10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะ ภายนอก 5 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะ เนื้อเยื่อวิทยา
	15 ใบ	2 วัน (48 ชั่วโมง)	10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะ ภายนอก 5 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะ เนื้อเยื่อวิทยา

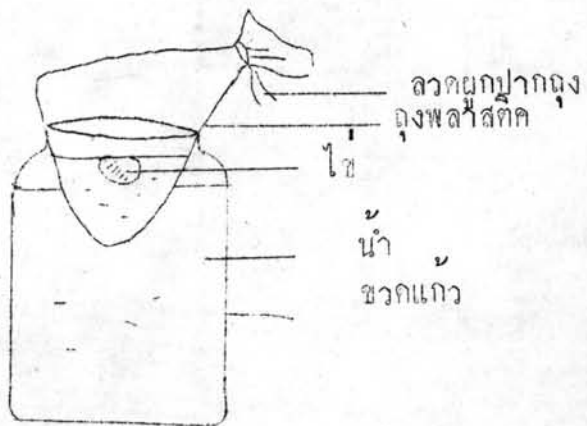
สารทดลองต่อไข่ 1 ใบ	จำนวนไข่	แยกเอมบริโอเมื่ออายุฟัก	ศึกษาผล
	15 ใบ	3 วัน (72 ชั่วโมง)	10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะภายนอก 5 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะเนื้อเยื่อวิทยา
	30 ใบ	4 วัน (96 ชั่วโมง)	* 15 ตัว สำหรับซังน้ำหนักรักตัวเป็ยก และน้ำหนักรักตัวหลังจากอบ 3 วัน 10 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะภายนอก 5 ตัว สำหรับศึกษาลักษณะเนื้อเยื่อวิทยา

กลุ่มที่ 2 แบ่งการทดลองเช่นเดียวกับกลุ่มที่ 1 แต่ให้น้ำยาทดลอง เมื่อเอมบริโอมีอายุฟักได้ 15 ชั่วโมง (ระยะเริ่มเกิดไซโมต์)

* ทำการทดลอง 2 ครั้ง

แผนภาพที่ ๑ แสดงตู้พักไม้สำหรับฝึกโยนกระหา

แผนภาพที่ ๒ ก แสดงไข่นกกระทาที่แยกมาเลี้ยงในถุงพลาสติกวางบนชวงแก้วที่มีน้ำบรรจุ

ข แสดงการเลี้ยงเอมบริโอที่อยู่ในถุงพลาสติกในตู้เลี้ยงเชื้อ

ข. การแยกแอมบริโอที่เลี้ยงในถุงพลาสติกสำหรับศึกษาการเจริญ

เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาที่ต้องการ นำเอาแอมบริโอที่เลี้ยงในตู้เลี้ยงเชื้อออก คลาย ลวดที่ผูกปากถุงพลาสติก ค่อย ๆ เทไขขาว ไข่แดงภายในถุงลงใน petri dish ที่มีน้ำยาริง-เกอร์ที่ผ่านการฆ่าเชื้อโรคแล้ว พยายามให้ส่วนของแอมบริโอลอยอยู่บนบนของไข่แดง ใช้กระดาษ กรองเบอร์ 42 ตักเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดประมาณ 1.0×1.0 ถึง 1.5×1.5 เซนติเมตร แล้วแยก ขนาดแอมบริโอ ตรงกลางเจาะเป็นรูปสี่เหลี่ยม นำกระดาษกรองที่ตักนี้ วางบนไข่แดงโดยให้บริเวณ ที่เป็นแอมบริโออยู่ตรงกลางของกระดาษกรองที่ตักออก หยด fixative FAA (ฟอร์มาลิน- กรด อะซิติก-แอลกอฮอล์) ประมาณ 2 - 3 หยดลงบนแอมบริโอ ทิ้งไว้ประมาณครึ่งนาที ใช้กรรไกรปลาย แหลมตัด Vitelline membrane รอบ ๆ กระดาษกรอง เพื่อแยกส่วนของแอมบริโอจากไข่แดง (ตามวิธีของ Humerson 1957) ใช้ปากคีบแหลมยกเอาส่วนของกระดาษกรองที่มีแอมบริโอติดอยู่ ฝังไข่แดงที่เหลือในกระจกนาฬิกาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 เซนติเมตร ที่มีน้ำยาริงเกอร์อยู่ จนกระทั่งไข่แดงออกหมด นำแอมบริโอที่ติดบนกระดาษกรองไปแช่ใน FAA เป็นเวลา 24 ชั่วโมง และเก็บในแอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ เพื่อศึกษาลักษณะภายนอกและลักษณะทางเนื้อเยื่อวิทยา

สำหรับแอมบริโอที่มีอายุได้ 4 วัน มีขนาดใหญ่พอที่จะแยกมาศึกษาโดยไม่ใช้กระดาษ กรองตัด แต่ใช้กรรไกรปลายแหลมตัดแยก vitelline membrane และตัดบริเวณ yolk sac ให้ชิดแอมบริโอให้มากที่สุด แยกแอมบริโอมาอยู่ในริงเกอร์ภายใต้กล้อง Stereozoom ใช้เข็มปลาย แหลมช่วยเขี่ยเอาส่วนของถุงน้ำคร่ำ ถุงอะดีพอยส์ออก ได้แอมบริโอที่ใช้ศึกษาลักษณะภายนอกและ เนื้อเยื่อวิทยา โดยนำไป fix ใน FAA 24 ชั่วโมง เก็บในแอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ ส่วน แอมบริโอสำหรับศึกษาน้ำหนักตัวเปียก และน้ำหนักตัวหลังจากอบ 3 วัน อยู่ในน้ำยาริงเกอร์ ซึ่ง จะโลกลาวต่อไป

ค. การศึกษาขนาดของบลาสโตเคอรัมและจำนวนไข่ไมโท

แอมบริโอที่มีชีวิตอายุได้ 1 วัน (24 ชั่วโมง) จากการทดลองกลุ่มละ 15 ตัว ศึกษาขนาดของบลาสโตเคอรัม โดยวัดพื้นที่ของบลาสโตเคอรัม (area blastoderm) และ

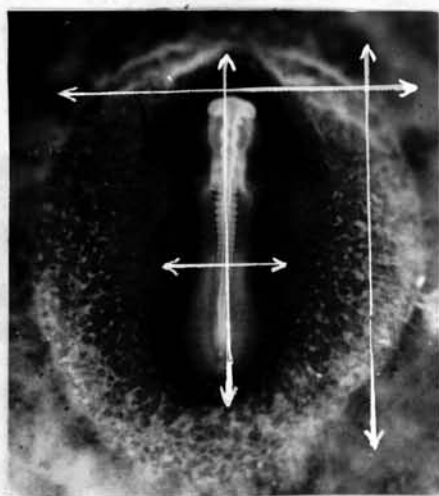

วาสคูโลซา (area vasculosa) ตามวิธีของ Billet, Collini และ Hamilton 1965 และนับจำนวนไข่ไม่ตกความถี่กันไป

อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาคือ ไมโครทักสเกลที่ละเอียดถึง 0.5 มิลลิเมตร และกล้อง

Stereozoom

การวัดพื้นที่บลาสโตเคอรัมของเอมบริโอใช้หลักที่ว่า บลาสโตเคอรัมซึ่งเป็นรูปร่างรี บรรจุอยู่ในพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งคำนวณได้โดยประมาณจากความยาว และความกว้างของรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ความยาวของรูปสี่เหลี่ยมวัดได้จากขอบของบลาสโตเคอรัมในแนวที่ขนานกับแกน (axis) ของเอมบริโอไปจรดขอบอีกด้าน ความกว้างวัดจากขอบของบลาสโตเคอรัมในแนวตั้งฉากกับแนวแรก โดยวัดจากช่องว่างที่แคบที่สุด พื้นที่เพลสคูติกาคือบริเวณใต้อ้อมเอมบริโอซึ่งคำนวณได้จากความกว้าง และความยาวของรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า รอบเอมบริโอเช่นเดียวกับบลาสโตเคอรัม ดังรูป ง.

รูป ง.

พื้นที่ของบลาสโตเคอรัม = ก × ข ตารางมิลลิเมตร

พื้นที่ของเพลสคูติกา = ก × ง "

พื้นที่ของวาสคูโลซา = พื้นที่ของบลาสโตเคอรัม - พื้นที่ของเพลสคูติกา

จากแต่ละกลุ่มการทดลอง หาพื้นที่ของบลาสโตเคอรัม วาสคูโลซาและนับจำนวนไข่ไม่ตกของเอมบริโอจำนวน 15 ตัว แล้วหาค่าเฉลี่ย ± SD ของทุกกลุ่ม (ทำการทดลอง 2 ครั้ง)

ง. การร้งนำหน้าหนักตัว เบี่ยงและนำหน้าหนักตัวหลังจากอม 3 วัน

เอมบริโอที่มีอายุได้ 4 วัน ที่แยกออกจากถุงพลาสติก โดยเขี่ยเอาส่วนของถุงน้ำคร่ำ อะลันทอยส์ออกแล้ว อยู่ในน้ำยาริงเกอร์ ซึ่งนำหน้าเอมบริโอโดยใช้ช้อนพลาสติกขนาดเล็ก ตักเอมบริโอขึ้นมาทีละตัว หนักน้ำยาน้อยที่สุด ใช้กระดาษกรองตักเป็นสามเหลี่ยมขนาด ๑ ซม. และ

ชั้นนำตามบริเวณแอมบริโอออก นำแอมบริโอวางบนกระดาษไขแห้งที่ไคซึ่งนำหนักด้วยเครื่องชั่งละเอียด และลงรายการบันทึก (label) ไว้แล้ว ซึ่งนำหนักแอมบริโอ (ครั้งละ 1 ตัว) และกระดาษ กำหนดน้ำหนักที่แท้จริงของแอมบริโอมีที่กวด นำกระดาษไขที่มีแอมบริโออยู่เข้าตูอบ (oven) เป็นเวลา 3 วัน นำมาชั่งน้ำหนัก คำนวณน้ำหนักที่ได้ ลบด้วยน้ำหนักกระดาษไขตั้งแต่แรก จะเป็นค่าของน้ำหนักตัวหลังจากอบ 3 วัน ของแอมบริโอ

จากแต่ละกลุ่มการทดลอง ซึ่งนำหนักตัวเปียกและน้ำหนักตัวหลังจากอบ 3 วัน ของแอมบริโอ จำนวน 15 ตัว แล้วหาค่าเฉลี่ย $\pm$ SD. ของทุกกลุ่ม (ทำการทดลอง 2 ครั้ง)

จ. การศึกษาลักษณะทางเนื้อเยื่อวิทยา

แอมบริโอที่ใช้สำหรับศึกษาลักษณะเนื้อเยื่อวิทยา ที่เก็บในแอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ หลังจากคองเพื่อรักษาสภาพเนื้อเยื่อด้วยฟอร์มาลิน-กรโคอะมีติก-แอลกอฮอล์ นำไป dehydrate ในแอลกอฮอล์ 80,90 เปอร์เซ็นต์ บิวทานอล ทำให้ใสด้วยน้ำยาไซลอลและฝังพาราฟาส (Arther, H: Thomas) ตักเนื้อเยื่อตามขวาง ขนาด 8 ไมครอน ศึกษาโดยการย้อมสีฮีมาโตซันและอีโอซิน (Haematoxylin & Eosin)

III ศึกษามูลการเจริญช่วงหลังและระยะพัก โดยการฉีดสารละลายเข้าทางของอากาศของไข่

เนื่องจากการเลี้ยงแอมบริโอในถุงพลาสติก แอมบริโอทั้งกลุ่มควบคุมและที่ได้รับสารทดลอง มีอายุอยู่ไม่นาน เพื่อศึกษามูลการเจริญของแอมบริโอในกระเพาะในระยะเวลาหลังและระยะพัก จึงใช้วิธีการฉีดสารละลายเข้าทางของอากาศของไข่ ตามวิธีของ Zaretsky และ Hanan (อ้างตาม Freerick 1963) ดำเนินการทดลอง โดยนำไขนกกระทาเข้าพักในตู้พักไม้ ที่ควบคุมอุณหภูมิที่ 38.5 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ประมาณ 80 - 85 เปอร์เซ็นต์ เมื่อถึงระยะเวลาที่ต้องการศึกษา ก็เมื่ออายุ 3 วัน นำไขนกกระทาออกจากตู้พักไม้ มาทำความสะอาดโดยใช้สำลีชุบแอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ เช็ดรวมเปลือกไข่ วางไขบนที่พับหึงไว้สักครู ไข่เริ่มปลายน้ำแล้วจะทางตามปานของไข่เป็น

ของเล็ก ๆ 2 ช่อง ห่างกันประมาณ 3 มิลลิเมตร กอข ๗ มีสารละลายปริมาตร 0.15 มิลลิเมตร
 เข้าทางช่องใดช่องหนึ่งที่เจาะไว้ ปิด 2 ช่องดังกล่าวด้วยสก็อตเทปใส นำไขนกกดังกล่าวกลับเข้าพัก
 ในตู้ไม้กึ่งเต็ม ทำการพลิกกลับไขนกกดังกล่าวทุกวัน วันละ 2 ครั้ง (เช้าและเย็น) จนกระทั่งถึง
 วันที่ต้องการศึกษาค้นคว้าทดลอง

ในการศึกษาค้นคว้าของไขนกกแบบไขนกก และไขนกกชนิดอื่น ๆ ครั้งนี้ กลุ่มสัตว์ที่มีต่อการเจริญ
 ของเอมบริโอ เมื่ออายุได้ ๑ วัน ซึ่งระยะนี้เอมบริโอเพิ่งปรากฏแนวของขน และอายุ 17 วันซึ่ง
 เป็นวันพัก โดยแบ่งกลุ่มการทดลองดังนี้

สารทดลอง ต่อไข 1 ใบ	ทำการทดลอง เมื่ออายุพัก	จำนวนไข	ศึกษาค้น
กลุ่มควบคุมโดยให้ น้ำกลั่น 0.15 มิลลิกรัม	3 วัน	25 ใบ	ตรวจดูผลวันที่ 9 โดยศึกษา - เปรอเซนตการตาย การอูยรอด - ศึกษาลักษณะภายนอกของเอมบริโอ - ชั่งน้ำหนักตัวเป็ยกและน้ำหนักหลัง
		25 ใบ	จากอม 3 วัน จากเอมบริโอ 4 ตัว ตรวจดูผลวันที่ 17 โดยศึกษา - เปรอเซนตการตาย การพักเป็นตัว - ศึกษาลักษณะภายนอกของเอมบริโอ
ให้สารละลาย โซเดียมเบนโซเอต 0.15 มิลลิกรัม (10 มิลลิกรัม)	3 วัน	25 ใบ	ตรวจดูผลวันที่ 9 โดยศึกษา - เปรอเซนตการตาย การอูยรอด - ศึกษาลักษณะภายนอกของเอมบริโอ - ชั่งน้ำหนักตัว เป็ยกและน้ำหนักหลังจาก

